

WSPOMNIENIE O JULIUSZU BÍLÝM

14 stycznia 1970 roku zmarł w Šlapanicach koło Brna nestor algologów czechosłowackich Julius Bílý. Był wytrawnym specjalistą od okrzemek i im poświęcony jest cały jego dorobek naukowy. Był to człowiek nadzwyczaj skromny, żyjący na uboczu, nie szukający uznania ani sławy. Pracy naukowej poświęcał się z wewnętrznej potrzeby i dla własnego zadowolenia, wykorzystując czas wolny od pracy zawodowej.

Urodził się 2 listopada 1895 r. w Iwančicach koło Morawskiego Krumłowa. Po ukończeniu gimnazjum oraz Instytutu Pedagogicznego w Brnie pracował jako profesor przyrody i dyrektor w żeńskiej szkole w Šlapanicach z małymi tylko przerwami aż do przejścia na emeryturę w 1955 r.

Botaniką interesował się jeszcze w czasie studiów. Najpierw pasjonował się zbieraniem roślin wyższych: w ciągu niespełna dziesięciu lat jego zielnik miał sześć tysięcy okazów. Potem, pod wpływem dzieła J. S. Procházky (1924) *Katalog czeskich okrzemek* postanowił spróbować sił w tej dziedzinie. Korzystał ze wskazówek znanego specjalisty morawskiego Oskara Richtera, a na kupno mikroskopu poświęcił zielnik sprzedając go Muzeum w Brnie.

Już po roku opublikował pierwszą ze swoich florystycznych notatek dotyczących występowania okrzemek na Morawach. Następne zawierały coraz pełniejsze wykazy, opisy, uwagi ekologiczne i dobrą dokumentację rysunkową. Jakkolwiek Morawy pozostały do końca jego uprzywilejowanym terenem badań, to jednak zbierał i opracowywał także okrzemki Słowacji i Czech. Szczególnie interesujące są jego opracowania solnisk występujących w południowych Morawach i gorących źródeł leczniczych w Piszczanach.

Bílý przyczynił się także do poznania flory okrzemek wód tatrzańskich. W ramach naszych granic zebrał materiał przy odpływie z Morskiego Oka znajdując po raz pierwszy w Tatrach *Didymosphaenia geminata*, piękny gatunek górski o rozmieszczeniu alpejsko-skandynawskim.

Był dobrym i sumiennym obserwatorem i jego studia zawierają wiele doskonałych spostrzeżeń zarówno odnośnie do taksonomii, jak i ekologii badanych gatunków. Interesował się również wpływem zanieczyszczeń przemysłowych na zbiorowiska okrzemek w rzekach; jest współautorem pierwszego obszernego zespołowego opracowania charakterystyki hydrobiologicznej rzek Hnilca i Hornadu.

Do jego osiągnięć jako systematyka należy opisanie nieznanego przedtem gatunku *Amphiprora incerta*. Wraz ze swym uczniem P. Marvanem opisał ponadto

nowe gatunki: *Achnanthes Hustedtii*, *A. catenata*, *Cymbella saxicola*, *Eumotia Ruzickae*, i *Pinnularia Fottii* oraz nową odmianę *Navicula Levanderi* var. *tatrensis*.

Dzięki swej niestrudzonej do ostatka pracy wysunął się Julius Bílý na pierwsze miejsce wśród morawskich algologów. Dowodem wysokiej oceny jego wiedzy i poziomu naukowego było powierzenie jemu opracowania okrzemek do algologicznej części wielkiej flory Czechosłowacji przygotowywanej do wydania. Pamięć o nim nie przeminie. Została utrwalona w jego własnych publikacjach i w pracach kilku uczniów, których obecne sukcesy naukowe w jego zachęcie biorą początek.

JADWIGA SIEMIŃSKA